

زندگی حضرت محمد ﷺ

الدّر الثمین
فی سیرة سید المرسلین
(۱- لد اول)

تألیف: عبد الرشید نعیمی

سرشناسه: نعمی، عبدالرشید، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور: زندگی حضرت محمد صلی الله علیه و سلم: الدر الثمین فی سیره سید المرسلین /
تألیف عبدالرشید نعمی.

مشخصات نشر: تهران: آرمان نگار، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ج ۲؛ ۵/۲۱×۱۴ س.م.

شابک جلد اول: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۴-۵۱-۰

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۴-۵۳-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه.

عنوان دیگر: الدر الثمین فی سیره سید المرسلین
موضوع: محمد (ص) پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- سرگذشتنامه

نوع: اسلام -- تاریخ -- از آغاز تا ۱۱ ق

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۶۷۹/۹ BP۲۲۲

رده بندی دیویی: ۹۳/۲۹۷

شماره ثبت کتابخانه ملی: ۴۱۷۵۵۹۸

زندگی حضرت محمد ﷺ

الدر الثمین فی سیره سید المرسلین (جلد اول)

مؤلف: عبدالرشید نعمی

ناشر: آرمان نگار

تیراژ: ۱۰۰۰ دو

چاپخانه: مهارر

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

قیمت دوره دو جلدی: ۴۰۰۰۰ تومان

شابک جلد اول: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۴-۵۱-۰

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۴-۵۳-۴

فهرست

۱۵	مقدمه
۲۳	برنامه و روش بحث
۲۷	اهداف اساسی و سوانح نام سیره
۳۰	بخش اول: عهد کهن
۳۲	دعای حضرت ابراهیم علیه السلام در بعثت حضرت محمد صلی الله علیه و آله
۳۴	بشارت‌ها و دلایل روشن بر نبوت - حضرت محمد صلی الله علیه و آله در کتاب‌های آسمانی پیشین
۳۵	بشارت‌ها در تورات
۳۸	بشارت و نویدها در انجیل
۴۰	بشارت و مژده در زبور
۴۰	بشارت و نوید از طرف پیغمبر، اشعیا علیه السلام
۴۲	بشارت و مژده از پیغمبر دانیال علیه السلام
۴۴	مراحل بنای کعبه مشرفه
۴۵	ابراهیم علیه السلام و بنای کعبه
۵۰	قول راجح و مستدل در مورد تعمیر کعبه مشرفه
۵۱	عمارت کعبه در عهد عبدالله بن زبیر رضی الله عنه
۵۲	تعمیر کعبه توسط حجاج بن یوسف به دستور عبدالملک بن مروان
۵۳	حجر الأسود
۵۵	فضیلت حجر الأسود
۵۶	استلام و بوسیدن حجر الأسود

۵۸	حفر چاه زمزم از دست عبدالمطلب، جد رسول الله ﷺ
۵۹	فضیلت آب زمزم
۶۰	کیفیت آشامیدن آب زمزم
۶۲	جزیره العرب از نظر دینی و اخلاقی و اجتماعی
۶۲	آغاز بت پرستی در عرب
۶۴	مسمم برشتن کردن و تقرب جستن مشرکان به بت‌ها
۶۴	انوال بت‌پرستی و تقرب جستن عرب از بت‌ها چنین خلاصه می‌شود
۶۸	عرب و انکار مادیات
۶۹	انکار رسالت
۷۰	شراب و قمار
۷۲	اعتقاد عرب به کائنات و نجوم (ستاره شناسی)
۷۵	تأثیر سحر و حکم آن، از نظر شریعت اسلامی
۷۶	ساحر روز قیامت رستگاری ندارد
۷۸	حکم آموزش و یادگیری سحر
۷۹	حکم ساحر و نجومی و غیره
۸۱	سحر چه کسانی مؤثر خواهد بود
۸۵	حکم گرفتن مزد در مقابل سحر و جادو از نظر اسلام
۸۶	فرق میان سحر، معجزه و کرامت
۸۶	حکم علاج سحر و جادو و غیره
۸۸	وظیفه ستاره‌ها و حکمت خلقت آن‌ها
۹۰	نفوذ یهودیت و مسیحیت در جزیره‌ی العرب
۹۱	انتشار مسیحیت در میان عرب‌ها
۹۲	حالت اجتماعی عرب
۹۵	نکاح و طلاق
۹۶	طلاق

۹۸	اخلاق و خصوصیات عرب در زمان جاهلیت
۹۹	از جمله اخلاق کریمانه و صفات حمیده عرب
۱۰۰	اوضاع دینی و اجتماعی یهود
۱۰۴	حالت اجتماعی و اخلاقی یهودیان
۱۰۵	خلاصه موضوع
۱۰۸	احوال دینی و اجتماعی مسیحیان
۱۱۲	وضع اجتماعی و اقتصادی نصاری
۱۱۴	تندرستی و منحرف شدن راهبان
۱۱۵	روحانیت مسیح و مال و جاه
۱۱۸	زن در جامعه مسیحیان
۱۲۳	اوضاع هند از نظر دینی و اجتماعی
۱۲۵	اوضاع اجتماعی هند
۱۲۶	امتیازات روحانیت
۱۲۷	اوضاع طبقه کارگر
۱۲۷	اوضاع زن در هند
۱۲۸	اوضاع دینی و اجتماعی چین قبل از اسلام
۱۳۰	اوضاع ایران قبل از اسلام
۱۳۲	اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران قبل از اسلام
۱۳۳	امتیازات طبقاتی در ایران
۱۳۶	نظام مالی ایران
۱۴۰	خلاصه بحث
۱۴۰	ضرورت و نیاز بشر به پیغمبران
۱۴۴	حکمت بعثت رسول الله ﷺ در جزیره العرب و از میان امین مکه مکرمه
۱۴۸	داستان اصحاب فیل و اهمیت کعبه مشرفه
۱۵۱	نتیجه و عبرت

- ۱۵۲..... نسب رسول الله ﷺ و منزلت ایشان در قریش
- ۱۵۴..... ولادت با سعادت رسول الله ﷺ
- ۱۵۶..... رضاعت (شیرخوارگی) رسول الله ﷺ
- ۱۵۹..... شکافتن سینه رسول الله ﷺ
- ۱۶۰..... تکرار شکافتن سینه‌ی مبارک.....
- ۱۶۰..... حکمت از تکرار شکافتن سینه‌ی مبارک رسول الله ﷺ
- ۱۶۱..... افتراءهای بعضی از مستشرقان و غربی‌ها.....
- ۱۶۳..... وفات مادر مهران رسول الله ﷺ
- ۱۶۳..... کفالت سرپرستی عبدالمطلب.....
- ۱۶۴..... حکمت یتیم شدن رسول الله ﷺ
- ۱۶۵..... سرپرستی عمویس بو طالب.....
- ۱۶۵..... سفر رسول الله ﷺ با عمویس به شام و قصه راهب.....
- ۱۶۹..... افتراء بعضی از مستشرقان و ماسندان.....
- ۱۷۲..... چرانیدن گوسفندان و حکمت آن.....
- ۱۷۳..... حکمت چرانیدن گوسفند.....
- ۱۷۴..... ازدواج رسول الله ﷺ با خدیجه رضی الله عنها.....
- ۱۷۷..... تعمیر کعبه مشرفه و دفع محاصره قریش.....
- ۱۷۹..... مقدمات نبوت حضرت محمد ﷺ
- ۱۸۰..... مژده و نویدهایی بر نبوت ایشان قبل از بعثت.....
- ۱۸۱..... نزول وحی.....
- ۱۸۳..... انقطاع وحی و حکمت آن.....
- ۱۸۴..... حکمت انقطاع و توقف وحی.....
- ۱۸۵..... مراتب و اقسام وحی.....
- ۱۸۷..... {أو من وراء حجاب} یعنی پس پرده.....
- ۱۹۳..... گفتگوی خداوند متعال با پیغمبر روبه رو بدون حجاب.....

فهرست ■ ۹

۱۹۳		فرق میان رسول و نبی
۱۹۴		تعداد انبیاء و رسولان
۱۹۶		پیغمبران اولوالعزم
۱۹۷		عمومی شدن رسالت حضرت محمد ﷺ
۲۰۲		ختم نبوت
۲۰۵		اجماع امت بر ختم نبوت
۲۰۶		ختم نبوت (پایان یافتن) نبوت بعد از حضرت محمد ﷺ
۲۰۹		آرای مستشرقین مود ختم نبوت محمد ﷺ و شخصیت ایشان
۲۱۳		فرقه‌ی قادیانی
۲۱۴		برخی از افتراهای قادیانی
۲۱۵		بی‌احترامی او در حق مبعوث الله
۲۱۹		اسباب شایع شدن قادیانیت
۲۲۱		پیدایش مذهب ذکری در بلوچستان
۲۲۴		پیروی کردن رهبران بلوچ از مهدی
۲۲۵		حکومت گجکی‌های بلوچ
۲۲۵		جهاد کردن مجاهد بزرگ میر نصیر خان نوری با دشمنان
۲۲۶		جد و جهد کردن مرحوم احمد یار خان برای اسلام
۲۲۷		جهاد کردن مولانا عبدالله با ذکری‌ها
۲۲۸		بعضی از اعتقادات مذهب ذکری
۲۳۶		انحرافات مذهب ذکری
۲۴۱		مراحل دعوت رسول الله ﷺ
۲۴۲		اولین خانواده در اسلام
۲۴۵		فروضیت نماز
۲۴۶		حکمت سرّی بودن آغاز دعوت و تبلیغ رسول الله ﷺ
۲۴۷		دعوت و تبلیغ علنی

۲۴۹	مطالبه‌ی قریش از ابوطالب برای منع رسول الله ﷺ از دعوت اسلام
۲۴۹	پند و عبرت
۲۵۰	تهدید قریش به مبارزه با رسول الله ﷺ و عمویش ابوطالب
۲۵۱	مشورت کردن قریش برای منع حاجیان از شنیدن دعوت رسول الله ﷺ
۲۵۳	اختیار کردن راه‌های مختلف برای جلوگیری از پیشرفت اسلام
۲۵۹	نهی صه درخواست‌های مشرکین
۲۶۲	عقبة بن ابی معیط
۲۶۵	اذیت و آزار قریش بر مسلمانان
۲۶۸	اذیت و آزار یمنی و مستضعفین
۲۶۸	آل یاسر
۲۷۰	بلال بن رباح ؓ
۲۷۰	خباب بن الأرت ؓ
۲۷۴	پند و غیرت
۲۷۷	اولین هجرت در اسلام (هجرت حبشه)
۲۸۱	سجده مشرکین
۲۸۲	هجرت دوم به حبشه
۲۸۳	سعی قریش برای برگردانیدن مهاجرین
۲۸۵	مسلمان شدن نجاشی
۲۸۵	جواز نماز جنازه بر غایب
۲۸۵	مسلمان شدن حضرت حمزه ؓ
۲۸۶	اسلام عمر بن الخطاب ؓ
۲۹۰	عزت اسلام و مسلمانان بعد از مسلمان شدن عمر ؓ
۲۹۱	مذاکرات بین رسول الله ﷺ و قریش
۲۹۵	نقض صحیفه و انتهای تحریم اقتصادی
۲۹۶	پند و عبرت

فهرست ■ ۱۱

۲۹۷	دعوت و تبلیغ خارج از مکه
۳۰۲	معجزه اسراء برای رسول ﷺ
۳۰۴	حکمت از شکافتن سینه مبارک
۳۰۴	اسراء
۳۰۶	رؤیت باری تعالی در معراج
۳۱۲	ثبوت راء و معراج با روح و جسد
۳۱۵	احادیث بر ثبوت اسراء و معراج
۳۱۶	حکمت اسراء و معراج
۳۱۷	تعیین شدن مازهای پنجگانه در قرآن و سنت و اجماع امت
۳۲۰	دلایل تعیین اوقات نمازها بر روی احادیث رسول الله ﷺ
۳۲۴	حکمت از تحدید و تعیین نماز در اوقات پنجگانه
۳۲۹	درخواست کمک رسول ﷺ از بنی نضیر
۳۳۰	آغاز مسلمان شدن انصار ﷺ
۳۳۱	اسباب سبقت گرفتن انصار به اسلام
۳۳۲	بیعت عقبه اول
۳۳۳	اولین مبلغ در اسلام
۳۳۴	اولین جمعه در اسلام
۳۳۴	بیعت عقبه ثانیه
۳۳۵	توضیح دادن عباس رضی الله عنه و بیان اهمیت موضوع مذکور
۳۳۸	هجرت رسول الله ﷺ به مدینه منوره
۳۳۸	اسباب هجرت
۳۴۱	تشکیل جلسه‌ی قریش برای ترور رسول الله ﷺ
۳۴۲	هجرت رسول الله ﷺ به مدینه منوره
۳۴۳	برنامه‌ریزی برای هجرت
۳۴۵	محاصره منزل رسول الله ﷺ توسط قریش برای اجرای حکم اعدام

- ۳۴۶ رفتن به طرف غار ثور
- ۳۴۷ تعقیب کردن رسول الله ﷺ و ابوبکر رضی الله عنه توسط قریش
- ۳۴۹ خروج رسول الله ﷺ از غار و حرکت به طرف مدینه منوره
- ۳۵۰ دنبال کردن سراقه بن مالک، ایشان را و ظهور یک معجزه دیگر
- ۳۵۲ رسیدن به خیمه ام معبد خزاعیه
- ۳۵۴ بشر اول، عهد مدنی
- ۳۵۵ تأسیس مسجد قباء
- ۳۵۶ اولین نماز جمعه، رسول الله ﷺ
- ۳۵۹ نتیجه گیری از بحث
- ۳۶۵ مسلمان شدن ماز فاریسی
- ۳۶۷ حصه‌ی دوم عهد نبوی
- ۳۶۸ بحث اول
- ۳۶۸ تأسیس مسجد نبوی
- ۳۷۱ فضیلت مسجد نبوی شریف
- ۳۷۴ اهمیت مسجد نبوی
- ۳۷۶ اهل صفه
- ۳۷۷ ساکنان صفه
- ۳۷۸ تعداد اهل صفه
- ۳۷۸ اعمال اهل صفه
- ۳۷۹ لباس اهل صفه
- ۳۸۰ غذای اهل صفه
- ۳۸۱ پیامبر ﷺ شخصاً به اوضاع اهل صفه رسیدگی می‌کرد
- ۳۸۴ پند و عبرت
- ۳۸۶ خلاصه‌ی آداب طلب علم
- ۳۸۷ آب و هوای مدینه و مهاجرین

فهرست ■ ۱۳

۳۸۸	حالت سیاسی و اجتماعی مدینه بعد از هجرت.....
۳۹۰	بحث دوم.....
۳۹۱	حکمت مؤاخات.....
۳۹۲	ایثار انصار برای مهاجرین.....
۳۹۶	قانون اساسی اولین دولت اسلامی در مدینه منوره.....
۴۰۱	حکم صلح، عدم صحت معاهده از نظر بحث بحث علمی.....
۴۰۳	تاریخ نوشته شدن قانون.....
۴۰۳	مشروعیت اذان.....
۴۰۵	تحويل قبله از بیت المقدس به طرف مسجد الحرام در مکه.....
۴۰۶	تشریع روزه و مبارکه رمضان.....
۴۰۸	تشریع صدقه الفطر.....
۴۰۹	حکمت مشروعیت صدقه الفطر.....
۴۱۰	روزه، صدقه‌ی فطر و عید، پایه‌ای برای عدالت اجتماعی می‌باشند.....
۴۱۱	مشروعیت زکات.....
۴۱۵	زکات اساس عدالت اجتماعی در اسلام است.....
۴۲۲	راه حل مشکلات جهان فقط در دین مبین اسلام است.....
۴۲۳	خلاصه چند حکمت از تشریع زکات.....

مقدمه

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا و مولانا محمد، خاتم الأنبياء و المرسلين، على آله و أصحابه أجمعين و من تبعه و اقتدى بهديه بإحسان إلى يوم الدين،
و اما بعد:

بهترین دانش و فن به علم قرآن کریم، علم سیرت پیغمبر ﷺ است که صحابه‌ی گرامی و تابعین و تابعان (در عصر خیر القرون)، و دیگر علماء سلف و خلف امت اسلامی، آن را از سیرت قرآن کریم و احادیث قولیه و فعلیه، و تقریر^۱ خود آن حضرت ﷺ جمع کرده و ترتیب داده‌اند و روایات دروغین و اسرائیلیات را رد کرده، و توانسته‌اند شبهات مشرکان را دفع نمایند.

در این باره شک و تردیدی نیست که هر فرد مسلمانی هم‌چنان‌که باید معتقد به توحید باری تعالی^۲ و پیروی تمام احکام آن باشد؛ باید نیز

۱. معنی تقریر این است: یکی از اصحاب # عملی را در محضر آن حضرت ﷺ انجام داد، و ایشان سکوت اختیار کنند. پس این سکوت ایشان دلالت بر جواز آن عمل می‌کند.

۲. توحید بر سه قسم است: ۱. توحید ربوبیت ۲. توحید الوهیت ۳. توحید اسماء و صفات
توحید ربوبیت: معتقد بودن به این‌که فقط خدای متعال خالق تمام کائنات و مالک و مدبر آن است. توحید الوهیت: اعتقاد بر این‌که فقط خدای متعال معبود حقیقی است و جمیع عبادات و قربانی مختص او می‌باشد و او وحده بی‌شریک است. و همین است معنی کلمه (لا اله الا الله).
و توحید اسماء و صفات، عبارت است: اقرار کردن به نام‌ها و صفات خداوند که آن را برای خود اختصاص داده است یا پیغمبرش به آن، او را توصیف کرده است.

معتقد به رسالت و به اتباع و پیروی از رسول ﷺ، و قبول شخصیت کامل ایشان در صفات ذاتی، عقلی، نفسی، اخلاقی، دینی، روحی، اجتماعی، اداری، تربیتی و نظامی می‌باشد.

الله تعالی می‌فرماید:

﴿قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾ (مانده: ۱۵)

«بی‌گمان از سوی خدا نوری (که) بینش‌ها را روشنی می‌بخشد و کتاب روشنگری پیش شما آمده است».

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

(نساء: ۵۹)

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید از خدا و پیغمبر ﷺ اطاعت کنید و از اولوالأمر (حکام مسلم‌ان، علماء اعلام) خود فرمانبرداری نمائید، و اگر در چیزی اختلاف پیدا کنید، آن را با خدا (با عرضه کردن به قرآن) و پیغمبر او (با رجوع به سنت نبوی) حل کنید. اگر به خدا و روز رستاخیز ایمان دارید؛ این کار برای شما بهتر و خوش فرجام‌تر است».

﴿وَمَا أَمَّا إِلَيْكُمْ الرَّسُولُ فَاخْذُوهُ وَمَانِعَكُمْ أَنْتُمْ فَأَنِهُوا أَتَقْوَاهُ إِنْ اللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ (حشر: ۷)

«و چیزهایی را که پیغمبر برای شما (از احکام الهی) آورده است اجراء کنید، و از چیزهایی که شما را از آن باز داشته است، نهی کنید، و از خدا بترسید که خدا عقوبت سختی دارد».

و هیچ پیغمبر و رهبری همچون محمد رسول الله ﷺ به دنیا نیامده و نخواهد آمد.^۱

۱. چنان‌که بعضی از مستشرقین اعتراف نموده و پیغمبر اکرم را سر لوحه‌ی تمام دانشمندان قرار داده‌اند.

بنابراین، قرآن کریم ایشان را الگوی نیکویی برای مسلمانان قرار داده، می‌فرماید:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ (احزاب: ۲۱)

«سرمشق و الگوی زیبایی در (شیوه‌ی پندار و گفتار و کردار) پیغمبر خدا برای شما است. برای کسانی که (دارای سه ویژگی باشند): امید به خدا داشته، و جویای قیامت باشند، و خدای را بسیار یاد کنند».

برای بزرگی رسول الله ﷺ این مدح خداوند کافی است، می‌فرماید:

﴿وَرَبُّكَ لَآتِي خَلْقٍ عَظِيمًا﴾ (قلم: ۴)

«ای گمان بر داری خدایت بزرگ (یعنی صفات پسندیده و افعال حمیده) هستی».

نیز خداوند در حق ایشان استوده، می‌فرماید:

﴿وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾

«تو قطعاً (مردمان را با این قرار) راه راست هدایت می‌کنی».

و از این جاست که خداوند، اطاعت پیغمبر را هم‌سنگ اطاعت خود قرار داده است و می‌فرماید:

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ (نساء: ۸۰)

«هر که از پیغمبر اطاعت کند در حقیقت از خدا اطاعت کرده است».

هم‌چنین خداوند متعال محبت خود را به پیروان ایشان مربوط دانسته و آن را وسیله‌ی مغفرت گناهان قرار داده است. آن‌گونه می‌فرماید:

﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾ (آل عمران: ۳۱)

«بگو اگر خدا را دوست می‌دارید، از من پیروی کنید تا خدا شما را دوست بدارد، و گناهانتان را ببخشد».

آری! خدای متعال کامیابی بشر را فقط در اطاعت خود، و اطاعت رسول الله ﷺ قرار داده است و می‌فرماید:

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ (احزاب: ۷۱)

«و هر که از خدا و پیغمبرش اطاعت و فرمانبرداری کند، قطعاً به

پیروزی و کامیابی بزرگی دست یافته است».

بنابراین، سلف صالح امت اسلام، به فرزندان خود، سیرت رسول خدا و غزوات و جهاد رسول خدا و سیرت اصحابش را، هم چون سوره‌های قرآن کریم تعلیم می‌دادند؛ زیرا این امر در رشد نسل جدید و تربیت آنان برای به عهده گرفتن رسالت اسلام و جهاد در راه خدا تأثیرات مطلوبی در برداشته است؛ آن‌ها را برای فدا کردن به نفس و مال خودشان آماده می‌کنند. چنان‌که از حضرت زین العابدین علی بن حسن (ع) (جمیعاً) روایت است که فرمود: «غزوات رسول الله ﷺ، همچون سوره‌ای از قرآن کریم به ما تعلیم داده می‌شد»، و امام زهری - امام حجاز و شام - می‌گوید: «علم سیرت علم دنیا و آخرت است». از امام علی بن محمد بن سعد بن ابی وقاص (ع) روایت شده که می‌گفت: «پدرم به ما غزوات و سیره‌ها را تعلیم می‌داد»، و می‌گفت: «ای پسر! این شرف پدران شماست، آن را ضایع نکنید».^۱

بنابراین در هر زمان و مکان، علمای اسلام واجب است که بر تألیف و تدریس احادیث و سیرت آن حضرت ﷺ، امام نمایند و همه مسلمین جهان آن را بیاموزند، و آن‌ها را برای تربیت فرزندان خود محور اصلی بعد از قرآن کریم قرار دهند، تا آن‌ها در تمام امور دینی و دنیوی نمونه و الگو شوند و صلاحیت رهبری را در عالم داشته باشند. رسول الله ﷺ فرموده است: ^۲ «نَصَرَ اللَّهُ أُمَّراً سَمِعَ مِنَّا شَيْئاً، كَمَا سَمِعَ،

۱. السيرة النبوية في ضوء الكتاب والسنة ۸/۱، د/ محمد ابو شهبه: نقل از خطیب و ابن عساکر، غزوه: جهادی را گویند که خود رسول الله ﷺ همراه لشکر اسلام بوده است. اما سیره آن است که اصحاب # را برای انجام دادن آن مأمور کرده است.

۲. شرح المواهب: ۴۷۳/۱، نیز مراجعه شود: اهداف و فوائد در صفحه ۸ از این کتاب.

۳. امام ترمذی در کتاب علم، روایت کرده و می‌گوید: «حدیث حسن صحیح». و نیز ابو داوود و امام احمد روایت کرده‌اند: «سبز و خرم گرداند خداوند آن کسی را که از ما چیزی

فَرْبٌ مُبْلَغٌ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ» و در روایتی: (فَرْبٌ حَامِلٌ فَقَّهٌ إِلَى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ، وَرَبُّ حَامِلٌ فَقَّهٌ لَيْسَ بِفَقِيهِ).

این حدیث ردی بر منکرین حدیث (مستشرقین، منحرفین و غیره می‌باشد) که می‌گویند: «قرآن کریم برای هدایت بشر و صداقت پیغمبر کافی است، و احتیاج به چیز دیگری ندارد؛ به قول آن‌ها، بسیاری از احادیث به طریق آحاد (خبر و احد) ثابت شده است که مفید قطع و یقین نیستند نمی‌دهند.^۱

ولی این حدیث مبرک^۲ برای رد اعتقاد باطل آن‌ها کافی است که می‌فرماید: (إِنَّ أَلْفَ أَمَةٍ مَتَكِبَتْ عَلَى أَرِيكَتِهِ يَأْتِيهِ الْأَمْرُ مِنْ أَمْرِ مِمَّا أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ بِهِ نَقُولُ لَا نَذَرِي مَا وَجَدْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ اتَّبَعْنَاهُ)^۳ «نبینم یکی از شما را در عالم کبریا بر تخت خود تکیه داده است چون حکمی که من به آن‌چه دستور دادم یا از آن منع کرده‌ام به او می‌رسد، می‌گوید: ما نمی‌دانیم، آن‌چه در قرآن یافتیم از آن پیروی می‌کنیم».

و در روایتی آمده است: (فَيَقُولُ: بَيْنَكُمْ وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللَّهِ، فَمَا وَجَدْنَا فِيهِ خَلَالًا اسْتَخْلَلْنَاهُ، وَمَا وَجَدْنَا فِيهِ حَرَامًا حَرَّمْنَاهُ، وَإِنَّ كِتَابَ رَسُولِ اللَّهِ كَمَا حَرَّمَ اللَّهُ)^۴ «پس او می‌گوید: میان ما و شما کتاب خدا (قرآن) است. پس

(حدیثی) را شنیده، سپس آن را چنان‌که شنیده بود به دیگران رساند. چه بلی شدگانی وجود دارند که از شنونده درک کننده ترند».

۱. مانند دکتر محمد حسین هیکل در کتاب خود (حیات محمد)، و مستشرق فراسوره به نام (البین دینه) که تازه مسلمان شده است، و رفیقش سلیمان ابراهیم جزایری در کتابشان (حیات محمد) ملاحظه شود: کتاب (السیره النبویه فی ضوء الكتاب و السنة).

۲. سنن ترمذی باب ما نهی عنه بشماره ح ۲۱۴۵، ۲/ ۳۳۹، و کتاب العلم. و قال: حدیث حسن صحیح. و سنن ابی داود: کتاب الإمارة ح ۵، ۳/ ۴۳۶. و ابن ماجه مقدمه ح ۱۳. و مسند دارمی ص: ۴۹. و مسند امام احمد: ۳/ ۳۱۷ و ۴/ ۱۳۱-۱۳۲.

۳. ترمذی: ۱/ ۳۳۹ (ح ۲۱۴۶)، برای معلومات بیشتر مراجعه شود: کتاب السنة و مکاتبتها فی تشریع الاسلامی، تألیف: مرحوم دکتر مصطفی السباعی، از علماء بزرگ شام.

آنچه را که در آن حلال یافتیم آنرا حلال می‌دانیم، و آنچه را که در آن حرام یافتیم، حرام می‌دانیم. و بی‌گمان آنچه را که رسول الله ﷺ حرام کرده است مانند آنکه خداوند حرام کرده است».

بنابراین اعتماد کردن به احادیث و مطمئن بودن به آن و همچنین اهتمام کردن به سیرت آن حضرت ﷺ و تمام زندگی ایشان، و تطبیق عملی به اقوال و افعال و رفتار ایشان واجب شرعی و عقلی است. زیرا وحی الهی است.

خدای تعالی فرموده است:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا رَسُولَ اللَّهِ (۲) إِنَّهُ هُوَ الْوَاقِعُ يَوْمَ يُرَى﴾ (نجم: ۴)

«رسول الله ﷺ از وی هوی و هوس سخن نمی‌گوید، آن جز وحی و پیامی نیست که از سوی خدا بدو) وحی می‌گردد».

خلاصه این که هیچ امری از امت‌های گذشته‌ی تاریخ، نتوانسته‌اند آثار و زندگی پیغمبران و رهبران انسان را به خوبی نقل کنند؛ ولی امت محمد ﷺ که بر سیرت زندگی و نقل احب و آثار پیغمبر خود اهتمام کرده‌اند، در عصر خیر القرون و تابعین و تابعان و دیگر علما و متقدمین و متأخرین در تمام مواردی هم‌چون: سیرت و زندگی رسول الله ﷺ، جهاد و اسلحه جنگی، غزوات و سرایا، فضائل و خصوصیات، معجزات، افعال، اعمال، اخلاق، ادب، ازدواج، اولاد و آباء و اجداد و نسب ایشان را دقیقاً از حضرت ابراهیم خلیل الله و اسماعیل ذبیح الله، گرفته تا سیرت و ولادت ایشان بیان کرده‌اند، و صدها کتاب درباره ایشان نوشته شده است. به این همه به صدق رسالت ایشان کاملاً دلالت می‌کند.^۱

۱. زاد المعاد فی خیر العباد، از ابن قیم، والسیرة النبویة فی ضوء الکتاب و السنة: ۱/۴ و سیل الهمدی و الرشاد فی سیرة خیر العباد: ۵/۲، تا ص: ۵۶ تألیف امام محمد بن یوسف شامی، چنان‌که این موارد مهم را در این کتاب ان‌شاء الله بیان خواهیم کرد.

برخلاف انبیاء گذشته و غیره، که اوصاف و احوالشان مفصل بیان شده است، و پیروانشان در کتاب‌های آسمانی آن‌ها را تحریف و تبدیل کرده‌اند، و چون بنده (بر حسب معلومات خود) در باره سیرت حضرت محمد ﷺ کتابی را به زبان فارسی که مفصل و مدلل و مورد اعتماد نوشته شده باشند، ندیده‌ام. بنابراین با قلت بضاعت و وجود امراض گوناگون و مشکلات و مصائب و آلام، عزم نمودم که بحثی مدلل از قرآن کریم و احادیث نبوی شریف و روایات مورد اعتماد^۱ بنویسم؛ چنان‌که در منهج و روش آن معلم سر راه شد. از خداوند متعال آرزوی موفقیت دارم و از ساحت مقدس شرعی خواهیم که همه ما را به پیروی از کتاب آسمانی خود و سنت رسول الله ﷺ و به مودهای ایشان موفق گرداند، و در روز قیامت با ایشان حشر فرماید.

آمین یا رب العالمین.

۱. و استنباطات فقهی و نتایج که متضمن بر آداب و اخلاق و معلومات و معجزات رسول الله ﷺ بوده باشد.